

J. n. Zgodovinsko društvo, Koroška c. 10
Poljski inarod
Maribor

Posamezna š

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Kvoten Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

54. števil.

Maribor, dne 9. maja 1924.

Letnik XVI.

Kako demokrati lažejo.

Laž je nemoralno, v vsakem slučaju nedovoljeno sredstvo. Tudi za področje politike velja krščansko načelo, da je nedovoljeno in nedopustno vedoma govoriti in razširjati neresnico.

Liberalci stojijo na drugem stališču. Oni politiko ločijo od morale kot verni učenci Italijana Nikolaja Macehiaveli, ki je v svoji knjigi »Il Principe« (»Knez«) učil, da je v politiki dovoljeno vsako sredstvo, bodisi dobro, bodisi slabo, tudi najslabše, samo, da se doseže določeni politični cilj. Za blagor in sijaj domovine je torej dovoljeno lagati, klevetati, krasti, ubijati itd.

Blagor naroda, uspeh države, sijaj in veličje domovine so si liberalci vedno tolmačili ter si tudi sedaj tolmačijo tako, da je splošni blagor, uspeh države in veličina domovine hkrati njihov blagor, njihov uspeh, njihova veličina. Kako bi tudi bilo drugače, ko so vendar oni država in domovina, ko so oni edini državotvorni element? Kar je torej proti njim, proti njihove-
mu blagru in dobičku, je proti državi.

Tako liberalci tolmačijo splošni blagor. In za ta blagor se bojujejo z vsemi sredstvi. Nasprotnike svoje politike klevetajo kot nasprotnike države, zoper katere je dovoljeno vsako sredstvo. Laž je za liberalce navadno, popolnoma uobičajeno sredstvo njihove politike. Potek krize Pašič—Pribičevičeve vlade dokazuje, kako liberalci znajo lagati.

Ko je bila 27. marca sestavljena Pašič—Pribičevičeva vlada, so 28. marca liberalni listi, med njimi »Slov. Narod« (br. 73), objavili kot program te vlade poleg sprejema državnega proračuna v narodni skupščini tudi rešitev invalidskega zakona, izvršitev uradniškega zakona, v prvi vrsti ureditev uradniških prejemkov, revizijo zakona o taksah in pristojbinah itd. Dne 30. marca je »Slov. Narod« z ozirom na invalidsko vprašanje zapisal med drugim te besede: »Mi vsi, ki dihamo svoboden zrak ujedinjene naroda, moramo vlado najresnejše opomniti na njeno sveto dolžnost. Upamo, da se kraljeva beseda invalidom v kratkem izpolni. Vlada predloži po sprejetem državnem proračunu invalidni zakon v odobritev.« Isti dan, ko je »Slov. Narod« to svojo zahtevo objavil, je bil ob 12. uri ponoči sprejet državni proračun. Pred sprejetjem proračuna je po odhodu opozicije iz parlamenta imel Pašič govor, v katerem ni nič govoril o invalidnem zakonu in drugih zakonskih predlogih, marveč samo omenil bližnjo priliko, da apeliramo na narod. Po sprejemu državnega proračuna je »Slovenski Narod« dne 1. aprila sporočil vesti, ki se razširjajo, da se bodo plenarne skupščinske seje odložile, celo, da se v najkrajšem času razpusti narodna skupščina ter se razpišejo volitve, ki bi se naj vršile meseca junija ali najpozneje meseca septembra tega leta.

Glavno glasilo slovenskih demokratov »Jutro«, ki je takoj po sestavi Pašič—Pribičevičeve vlade tudi poročalo o obširnem programu te vlade, je dne 1. aprila prineslo vest, »da je koalicijska (Pašič—Pribičevičeva) vlada v posesti pooblastila, da razpusti parlament.« Dne 2. aprila pa je »Jutro« že znalo poročati o tem, »da je vlada že sklepala o ukrepih, ki se naj zaključijo z razpustom narodne skupščine in razpisom novih volitev. Splošno se namreč smatra, da so dnevi narodne skupščine šteti in da bo Pašič—Pribičevičeva vlada vodila volitve.« Naslednjega dne — 3. aprila — je »Jutro« začelo svoj uvodnik z besedami: »Volitve so na vidiku. Hoče jih vlada, ki čuti, da je dolžna izzvati odločitev naroda.« Dne 10. aprila je »Jutro« pod naslovom: »Odločitev je padla« prineslo iz Beograda z debelimi črkami to-le: »Razvoj politične situacije je danes — 9. aprila — došel do vrhunca. V številnih konferencah in avdiencah je bila pripravljena odločitev, ki je že padla. Razpust narodne skupščine in razpis volitev je že sklenjena stvar. Volitve bo vodila koalicijska vlada Pašič—Pribičevič.« Koncem svojega beogradskega poročila dostavlja: »Narodna skupščina se ne sestane več, izvzemši formalno sejo sredi maja, na kateri bo prečitan kraljev ukaz o razpustu in razpisu novih volitev. Volitve bo vodila sedanja koalicijska vlada.«

V soboto, 12. aprila je »Jutro« svojim bralcem pod naslovom: »3. maja razpust skupščine«, objavilo beogradske vesti od 11. aprila: »Nocoj ob 17. uri je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je izvršil definitivni sklep o odgoditvi narodne skupščine. Po daljši debati je bil soglasno sprejet predlog predsednika skupščine Ljube Jovanoviča, da naj se 3. maja skliče plenarna narodna skupščina z dnevnim redom: Določitev dnevnega reda... Kakor izve naš poročevalec, se bo dne 3. maja v narodni skupščini prečital kraljev ukaz o ukinjenju zasedanja narodne skupščine in o novih volitvah. Volitve se bodo najbrž vršile dne 3. avgusta.«

Istega dne, 12. aprila, ob pol drugi popoldne je Pašičeva vlada dala ostavko. S tem so bila vsa dosedanja demokratska zatrjevanja, da ima vlada volilno pooblastilo v žepu, da bo ukaz o razpustu skupščine na seji 3. maja prebran, na kar sledijo nove volitve, postavljena

na laž. Pašič—Pribičevičeva vlada je bila po določi vladarja delovna vlada, ne pa volilna, in ker ni imela večine v parlamentu vsled prihoda Radičevih poslancev, je morala dati ostavko. »Jutro« to ostavko sporoča 13. aprila ter poročilo takole komentira: »Ostavka vlade se v vseh političnih krogih soglasno komentira kot formalnost in nikdo ne dvomi, da je le predhodnica nove poveritve Pašič—Pribičevičevega kabineta, tokrat pa ne s poslovnim, temveč z volilnim mandatom.« S tem komentiranjem se je liberalni lažnjivi kljukec, ki pod imenom »Jutra« trosi laži po Sloveniji ter vodi za nos svoje verne backe, sam najhujše udaril po lažnjivih ustih! Pašič ima volilni mandat v svojem žepu, na seji skupščine 3. majnika se bo prečital kraljev ukaz o razpustu skupščine in novih volitvah: tako je lažnjivi kljukec trdil še 12. aprila. Naslednji dan pa je moral priznati, da Pašičev mandat sploh ni bil volilen, marveč samo posloven. Da ima laž kratke noge, je s tem iznova potrdil liberalni lažnjivi kljukec.

Po tej neprostovoljni in nepremišljeni samoobsodbi so liberalci lagali naprej. Na veliki četrtek — 17. aprila — je »Jutro« v uvodnem članku tole zapisalo: »Vladna kriza se formalno lahko vleče še do 3. maja, ker kralj smatra, da mora izžrpati vse možnosti informacij parlamentarnih krogov in ker smatra, da mora v momentu imenovanja vlade z izbornim mandatom že tudi izdati ukaz o razpustu narodne skupščine.« Teden dni pozneje — 24. aprila — je »Jutro« prineslo beogradske poročilo: »Tudi danes prevladuje mišljenje, da bo kriza rešena najpozneje dne 2. maja in sicer v prilog nacionalnemu bloku Pašič—Pribičevičeve vlade.« Tu se vidi suggestivni upliv stare laži o razpustu parlamenta 3. maja in o razpisu novih volitev pod Pašičevim vodstvom.

Med tem je prišel pravoslavni Uskrs. Demokratski listi so srbske velikonočne praznike porabili za ostudne napade na Slovensko ljudsko stranko in strastno hujskanje zoper Radiča. Kar se pa tiče konca krize, so postajali vedno bolj malobesedni, čimbolj se je bližal 3. maj. Na dan 3. maja je »Jutro« v uvodniku izjavilo: »Križa traja sedaj že precej dolgo in gre javnosti hudo na živce.« Zelo je šlo liberalni javnosti na živce, ko se na seji 3. maja ni prečital kraljev ukaz o razpustu parlamenta in razpisu novih volitev, marveč Pašičevo pismo o ostavki njegove vlade.

Za 3. majem je prišel 6. maj, ki Pašiču še tudi ni prinesel volilnega mandata, marveč mu je celo odvzel poslovnih mandat. V torek, 6. maja, je namreč kralj Pašiču stavlil ultimativno vprašanje, ali more sestaviti vlado, ki bo delala v parlamentu in s parlamentom. Po kratkem posvetu s svojimi ministri je Pašič kralju odgovoril, da ne more, ker razmere v parlamentu ne dajo nobene nade na nadaljno uspešno delo narodne skupščine. Ako je Pašič pri tem mislil na uspešno delo lastne vlade, za kojo palamentarne razmere ne dajejo nobene nade, je govoril resnico. Ni pa istina, da bi razmere v parlamentu izključevale nado na vsako parlamentarno delo sploh.

»Jutro« kajpada misli, da tudi Davidovič, na kojega pride sedaj vrsta za sestavo koalicijske poslovne vlade, ne bo uspel, ker se tak mandat baje na noben način ne da izvesti. Svoje poročilo o tem zaključuje »Jutro« v svojem broju dne 7. maja tako-le: »Tako je računati, da stopi razplet krize jutri zvečer v svojo zaključno fazo s tem, da bo zopet pozvan Pašič, ki bo kot predsednik vlade narodne koalicije dobil pooblastilo za razpust parlamenta in razpis novih volitev.«

Iz tega »Jutrovega« poročila sledi jasno ko beli dan, da Pašič dosedaj še ni imel pooblastila kraljevega za razpust parlamenta in razpis novih volitev in da je bilo vse pisanje »Jutrovo« od konca marca do 6. maja dolg niz samih laži.

»Jutrovc« so lagali, da se je kar kadilo iz »Jutrovih« predalov. V lažeh je »Jutro« zvesto sekundiral njegov verni oproda in kompanjon »Slovenski Narod«. Obžalovati je, da slovenska javnost med seboj trpi tako podlo in skrajno lažnjivo časopisje. Obžalovati je to tem bolj, ker je bil namen prozoren: z lažmi, ki se iznašajo dan na dan, pridobiti javno mišljenje, ki bi naj potem izvršilo pritisk na najvišje odločilne činitelje v državi. To je frivojna in podla igra z največjimi državnimi interesi. Doslej ti lažnjivci še niso dosegli svojih hudobnih naklepov. Bodimo na oprezu, da jih tudi v bodočnosti ne dosežejo.

Politični položaj.

Kraljeva pot v Pariz. Beograjski dnevnik prinašajo naslednji brzojav iz Pariza: Poleg velikega volilnega vrenja vlada v političnih krogih veliko zanimanje za obisk kralja Aleksandra. Brez ozira na izid volitev, glede katerih Poincaré računa z gotovo zmago, so francoski politiki prepričani, da se bo popolnoma izvršil politični program, ki je bil že prej izdelan glede obiska kralja Aleksandra. Ob priliki sklenitve rimskega pakta o prijateljstvu med Italijo in kraljevino SHS je bilo pre-

puščeno francoski vladi, da ona izdela projekt zvezne pogodbe med Francijo in Jugoslavijo. Na tem je delala francoska vlada sporazumno z SHS poslanikom Spaljakovičem. Vsled krize v Beogradu ta projekt še ni končno dovršen, a vendar je SHS zunanji minister še pred svojim potovanjem v Nizzo prispeval k spopolnitvi. Sicer se bo pa ta projekt sporazumno s francoskimi in jugoslovanskimi državniki še lahko prilagodil situaciji, ki bo v Franciji nastala po volitvah. V vsakem slučaju pa ostane defenzivni značaj te pripravljene pogodbe.

Vladna kriza. Ker Pašič ne more sestaviti poslovne vlade, je mandat za njo čez par ur zopet vrnil. On in posebno še Pribičevič se še vedno trdno nadata, da dobita mandat za volilno vlado. Zato je skušal Pašič navdušiti tudi bivše radikalne ministre, ki pri zadnji sestavi vlade niso več prišli v poštev, češ, da bo on volilno vlado njim v korist spremenil. Posebej je še obljubil bivšemu ministru Periču, da mu da zunanje ministrstvo. Pašiču je namreč zunanji minister dr. Ninčič že pre več več v zunanji politiki in bi mu bilo zelo ljubo, če bi prišel na to mesto popolni novinec. Ninčič se je radi tega pridružil oni radikalni struji, ki bi rada potisnila Pašiča v ozadje ter koga drugega, recimo Ljubo Jovanoviča napravila za voditelja radikalnega kluba pri razpletu vladne krize. Radikalni po svoji stari navadi zopet močno širijo vesti o razcepu opozicijskega bloka ter o tem, da bi nekatere njegove skupine rade sodelovale v Pašičevi in celo v Pribičevičevi koncentracijski vladi, kar je pa seveda brez vsake podlage.

Italijansko posojilo. Vlada se sicer noče izjaviti, iz Rima pa prihajajo nedvoumne vesti, da je nastal že sindikat italijanskih bank, ki bi dal državi SHS 500 milijonov lir posojila, kar je SHS vlada že sprejela. Navajajo se tudi banke, ki so v tem sindikatu. Posojilo velja za 20 let po sedem odstotkov proti posebnim koncesijam, ki jih daje SHS vlada bančnemu sindikatu glede gozdov v Bosni in Slavoniji in posebej še za zgradbo nove železniške proge, ki bi vezala Donavo s Splitom ter bi bilo za njo uporabljeno izključno italijansko osebje. V političnih in gospodarskih krogih vzbuja te vesti veliko ogorčenje, ker je vlada sklenila to posojilo samovoljno, se ni ozirala na ugodnejše angleške in druge ponudbe, ker izdaja državne in narodne interese ter se potemtakem to posojilo ne bi smelo imenovati posojilo za državo SHS, ampak posojilo za Pašič—Pribičevičevo vlado.

Vlada proti Nemcem in Madžarom. Po sobotni seji ministrskega sveta, ki je sklenil razpustiti madžarske kulturne organizacije, je imela vlada še posebno sejo, na kateri se je razpravljalo o posebnih ukrepih proti narodnim manjšinam in to seveda v prvi vrsti proti Nemcem in Madžarom, nikakor pa ne proti Rumunom, ki lahko po mili volji uganjajo velerumunsko propagando, ker njih poslanec podpira Pašičev režim. Doznalo se je, da je ta vladna seja prepovedala izdajanje glavnega madžarskega glasila »Becs Megyei Naplo«, ki izhaja kot dnevnik v Subotici. Baje zadene ista usoda tudi dnevnik »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu.

Naši odnošaji z Rusijo. Dosedanji svetnik našega konzulata v Berlinu Mihajlovič, ki je imenovan za konzula v Solunu, se je na poti vstavlil v Beogradu ter razpravljal s pomočnikom zunanjega ministra glede Rusije. V gospodarskih zadevah je on že v Berlinu konferiral z ruskimi zastopniki ter je sedaj o tem poročal. Od zunanjega ministrstva je pa hotel dobiti druge podatke glede odnošajev med našo državo in Rusijo. Kaj je tozadevno zvedel v ministrstvu, ni znano in sedaj, ko pride v Solun itak ne bo imel več prilike, sodelovati pri vzpostavitvi normalnih odnošajev med našo in rusko državo. Nadalje tudi ni znano, ali se ukvarja s tem delom samo ministrstvo, ali pa ima njegov naslednik v Berlinu kake posebne instrukcije.

Po svetu.

VELIKI PROBLEM MEDNARODNE POLITIKE.

Japonska ima gospodarsko aktivnost najtesnejše zvezano z državno politiko in radi tega se suče vse problem daljnega vzhoda okrog Japonske in to še posebej radi tega, ker za nekako nadvlado na Pacifiku tekmuje tudi angleški in ameriški imperijalizem. Do te nadvlade in veljave se da priti samo potom solidne gospodarske podlage in tu vidimo med Anglijo in Japonsko zelo zanimivo tekmo. Japonska se na vso moč trudi, da na daljni vzhod eksportira kar največ svojih tovarniških izdelkov. Angleži seveda tudi in pri tem opažamo zelo živ boj obeh konkurentov. Glavno konkurenčno sredstvo je znižanje cen in ravno pri tem ima Japonska precej prednosti in to zlasti radi tega, ker Japonska znižuje cene svojih tovarniških izdelkov na škodo svojega delavstva, kar v Angliji ali Nemčiji ni mogoče. V mehanični industriji se dela na Japonskem po 9 ur, v tekstilni celo 11 do 12 ur in še drugače so na Japonskem pogoji dela še nižji in za podjetnike ugodnejši ko so bili v Evropi pred konvencijo o osem urnem delavniku.

Vsled tega lahko Japonska v cenah uspešno konkurira z angleškimi in nemškimi tovarniškimi izdelki.

Ko je vojna do malega ubila import, je Japonska na vso moč pospeševala svojo nacionalno industrijo ter dosegla že leta 1917—18 tako velike uspehe, da se je na primer njena produkcija premoga od leta 1906 zvišala od 12 milijonov ton na 27. V metalurgiji je Japonska seveda odvisna od Amerike. Zato pa ima zelo razvito usnjarsko industrijo ter ribarstvo in konkurira celo z Anglijo v trgovini z bombažnimi izdelki, ker kupuje naravnost v Kini, Indiji in pa v Egiptu. Japonska kupuje najrajši surovine ter jih doma predeluje. Glavno središče japonske industrije je Osaka, ki se zaradi velike tekstilne produkcije imenuje japonski Manchester. V Nagasaki so velikanske ladjedelnice, ki omogočujejo velik razvoj trgovinske mornarice.

Gospodarska in politična tekma se posebno dobro opaža v Kini. Japonski imperijalizem je napravil velik progres. Okupiral je južni del Sabalina, anektiral Korejo ter položil roke tudi na Mandžurijo in vzhodno Mongolijo. Na kitajskih tržiščih se srečujejo kot glavni konkurenti Anglija, Amerika in Japonska, od teh je pa edina Japonska od leta 1922 zvišala odstotke svojega eksporta. Angleška politika pred vojno je bila v glavnem naperjena proti gospodarski invaziji Nemčije, danes pa tvori na vsak način Japonska glavno zapreko britanskega prodiranja na daljni vzhod.

Svoje prodiranje na daljni vzhod utemeljujejo Japonci s starimi pravicami. Ko so premagali Kine ter po mirovni pogodbi dobili od Kitajske razne važne točke, so intervenirale proti temu Francija, Nemčija in Rusija. Japonska je res precej pridobljenega ozemlja vrnila Kitajski, a Kitajska tega ni dobila, ker so si med sabo razdelile Anglija, Francija in Nemčija. Japonska je nasprotna tudi washingtonski pogodbi, češ, da Anglija in Amerika proglašata razorožitev Pacifika, a se sami vedno bolj oborožujeta. Poleg tega se neti in goji še iz marsičesa velika mrznja Japoncev do Angležev in ker je Japonska zelo živ element, je tudi Tih ocean najburnejše morje mednarodne politike.

Obtožbe bolgarske vlade. Bolgarski vladi predseduje profesor Cankov, a pod njegovo vlado je prišla ljudska prosveta že skoraj na nič. Glasilo bolgarskih zemljoradniških emigrantov »Zemledelko zname«, ki izhaja v Pragi, opisuje žalostno stanje bolgarskega ljudskega šolstva ter se pod naslovom »Profesorji in reakcija« sklicuje tudi na to, kar pišejo o žalostnem prosvetnem položaju sami bolgarski socialisti. Sto in sto milijonov se razmeče za reakcionarne institucije, za oficirska in batinaška udruženja, za bankirje in špekulante, zakonski projekti za šolstvo se pa odbijajo in učiteljstvo se pusti stradati. Od književnosti se podpira samo to, kar služi reakciji, vse drugo se pa pusti činično propadati. — Ko zemljoradniški emigranti mnogo tega navajajo iz socialistične »Epohe«, pa končno pristavljajo, da so socialdemokrati tudi mnogo k temu pripomogli, ko so podpirali Cankovo vlado.

Francoske volitve, ki se vršijo v nedeljo, bodo gotovo odgovor na nemške nacionalistične volitve in tako si bosta stala tudi nova parlamenta Francije in Nemčije glede vseh povojnih vprašanj s prav malo dobre volje za sporazum nasproti. Francoska vlada ali nacionalni blok trdno upa na zmago ter že računa, da dobi od 584 poslancev svojih 350 do 380. Zanaša se, da bo v njegov prilog najbolj govorilo zopetno uvrščenje franka. V splošnem se pa lahko reče, da v Franciji vladni večini pri volitvah še najbolj služijo zelo zamotane politično-strankarske razmere in pa sam volilni sistem, ki daje velike ugodnosti večini. Vladnim listom je posebno dobro došel izid nemških volitev, da lahko sedaj opozarjajo volilce, kako silno potrebna je okrepitev francoskega nacionalnega bloka, ker je Nemčija zrela za monarhistično diktaturo in ker obstoja nevarnost nemškega odpora proti mirovnim pogodbam.

Boljševizem in katoliška cerkev. Te dni je sprejel papež v avdijenci poljskega nadškofa Czieplaka, ki so ga bili boljševiki obsodili na deset let ječe, katero kazen so pa potem vsled ogorčenih protestov kat. sveta spremenili v izgon iz države. Preko Livlanda je došel na Poljsko, kjer je v razgovoru s poročevalcem varšavske »Tribune« podal sledečo ilustracijo razmerja boljševiške vlade do katoličanov: Njega samega so boljševiki obsodili na deset let ječe, ker je protestiral proti sekvestiranju cerkvenih posestev. V isti nevarnosti so bili vsi oni, ki so proti temu postopanju boljševikov protestirali. Na vprašanje poročevalčeve glede mons. Budcivica je Czieplak izjavil, da ga je doletela smrtna kazen samo za to, ker so boljševiki med sekvesterskimi akti našli tudi korespondenco s poljsko vlado. Glede nadaljnih Czieplakovih izjav pa povzamemo: Zasedovanje proti katoliški duhovščini se nadaljujejo z največjo strogostjo. Boljševiki stojijo prej ko slej na stališču, da je vera nepotrebna in da je zato nepotreben vsak verski pouk. Osobito veliki nasprotniki katolicizma so boljševiki. Duhovniki, ki bi bili pri pouku v katolicizmu zasačeni, se izpostavijo silno veliki nevarnosti. Ne omejuje se pa zasedovanje samo na duhovščino, ampak je naperjeno tudi proti laikom; celo proti ženskam. Tako je bilo v zadnjem času zaprtih 24 ženskih in 33—34 duhovnikov. S Czieplakom je bilo obenem zaprtih še trinajst drugih prelatov. Pet jih je bilo obsojenih na deset let; osem pa na tri leta. Popolnoma svojevrstno taktiko imajo boljševiki do onih duhovnikov, ki so se uklanjali boljševiški vladi. Duhovnika zapro, ravnatoka tudi cerkev, kamor ne sme nikdo. Samo oni duhovniki imajo svobodo in pravico izvrševati svoje dušno-pastirske dolžnosti, ki dajo boljševiški vladi garancijo, da bodo na leci in privatno podpirali obstoječi režim v Rusiji. Največjim preganjanjem in zasedovanjem pa so izpo-

stavljeni grški katoliki. Czieplak, ki so ga boljševiki izgnali 9. aprila t. l., je rekel poročevalcu, da so mu bili v veliko tolažbo v ječi knjige italijanskih pisateljev. — Boljševiki igrajo po našem mnenju v svetovni politiki svojo vlogo dobro. O njih postopanju do kat. duhovščine pa se moramo samo čuditi, odkod ta kratkovidnost in fanatizem. Boljševiki bodo morali v tem vprašanju revidirati svoj program. Gotovo je papež silno razočaran ob vtisih, ki jih je dobil od Czieplakovih informacij v avdijenci. Saj je sedanjí papež velik prijatelj cirilo-metodijske ideje, ki posebno v poprevratni dobi deluje v stopnjevanju meri za versko zблиžanje med vsemi Slovani. Papeževa naklonjenost je očividna ob pismu, ki ga je po papeževem naročilu poslal kardinal de Gaspari vseučiliškemu prof. dr. Griveu v zahvalo za njegovo »Cerkev«, ki jo je avtor poklonil v enem izvodu vatikanski knjižnici. Boljševiki s svojim postopanjem silno ovirajo pokret cirilo-metodijske ideje. Pred zgodovino slovanskih narodov se to ne more več zagovarjati. In predstavnik cirilo-metodijske ideje lahko rečemo, da je Pij XI. sam in v smislu njegovih intencij katoliška duhovščina v Rusiji. Koncem julija se bo v Pragi vršil na Velehradu velik kongres za versko zблиžanje slovanskih narodov. Primerno bi bilo, da se na tem kongresu posveti pozornost predvsem žalostnim cerkvenim razmeram v Rusiji, ki jih v svoji cerkveni kratkovidnosti povzroča boljševiški režim v veliko škodo predvsem Rusiji sami.

Pravo 277 50—1

Schicht

Schichtovo milo z znamko »Jelen« je že 60 let znano kot najboljšje in najzdatnejše od vseh vrst pralnega mila.

Pravo samo z imenom »Schicht« in na znamko »Jelen«!

Dnevne novice.

Uljudna prošnja na »Jutro«, »Tabor« in »Narodni Dnevnik«. Zdaj imamo maj, to je peti mesec leta 1924 in pet in pol let, odkar smo v Jugoslaviji, in 18 m. sc. v, odkar vlada vsegamogočna Pašičeva roka. Obljub za zboljšanje našega gmočnega položaja ste priobčili že toliko, da ne vemo, kaj z njimi, označili ste mesec, dan in uro izplačila, kratkomalo, vestno in pošteno ste se trudili da ste pravočasno obvestili mesarje, trgovce in branjevke, kedaj in koliko bo treba cene zvišati, da bi nam za milega Boga ja ne ostal kakšen vinar odveč v žepu. Ker so v naših družinah v rabi samo gregorijanski koledarji, bi nam torej blagovolili povedati, kedaj bo tisti srečni dan in ura, ko se bomo znebili naših dolgov in se z našo deco enkrat do sitega najedli, za največjo silo oblekli, in ko bodo našim ženam, materam in gospodinjam izginile iz obraza tiste temne črte, ki jih riše in orje skrb, lakota, beda in pomanjkanje. Ali se zavedate, ali veste, kaj se reče to po domače: Laž! In kdor take laži širi potom tiska, ta je lažnjivec. Navsezadnje bo menda le res, kar se trdi, da je vaše časopiše samo potrata papirja, čitanje pa potrata časa in denarja. Res so vaši časopisi nalepljeni na desko za prosto čitanje in lahkovernih ljudi ne manjka, ki berejo in z lažnjivimi obljubami belijo doma suh krompir v obličah. Kedaj bodete nam pa povedali, kedaj in kako misli vlada rešiti vprašanje južno-državnih železničarjev, teh čudnih dvoživk, ki je ustvarila mogočna roka žel. ministra Jankoviča? Ali veste mogoče, kaj naj pomeni ta vražja klobasarija z rimskim sporazumom in podobnimi pretvezami, da nam vlada ne izplača razlike od 1. 10. lani pa do danes. Ali je to specialiteta samo vaše stranke, da ostane poštenim, zvestim, požrtvovalnim delavcem kratkomalo dolžna ter ta dolg obrestuje ob Veliki noči s kakšno debelo in prismojeno lažjo. Ako delodajalec ostane delojemalcu dolžan pogodbeno plačilo, ga ta lahko toži. Kam pa naj gremo mi tožiti, in to sedaj še, ko rabi vlada denaru za volitve in korupcijo. Torej »Tabor« in »Jutro« in drugi, povejte nam, kako in kaj ter dokažite, da niste lažnjivci. — Zelezničar!

Šolski izleti. 1. Učenci (dijaki) vseh domačih javnih, kakor tudi od države priznanih privatnih učilišč imajo pravico do sledečih povlastic, ako potujejo pod vodstvom svojih učiteljev na izlete: v II. razredu brzih vlakov s pol karte III. razreda brzih vlakov, v III. razredu brzih vlakov s pol karte III. razreda potniških vlakov, v II. razredu potniških vlakov s pol karto III. razreda potniških vlakov in v III. razredu potniških vlakov s četrtino karte III. razreda potniških vlakov, in sicer samo, kadar potujejo v skupinah najmanj po 10 dijakov ali, ako se znižana cena plača za to število. Zastonj se ne prevaža nihče. 2. Učitelj, ki vodi skupino, plača polovico normalne vozne cene vendar se prevaža na vsakih 5 učencev samo 1 učitelj. Skupno potovanje se mora prijaviti pisмено v dveh izvodih načelniku odhodne postaje najmanj 2 dni pred nameranim potovanjem. Prijava mora vsebovati ime zavoda, odhoda in namembno postajo eventualni povratek, število oseb, dan in vlak, kedaj se potovanje vrši, podpis in žig ravnateljstva.

Zdravljenje vojnih invalidov v Dolenjskih Toplicah. S 1. junijem t. l. prične invalidska uprava z brezplačnim zdravljenjem v Dolenjskih Toplicah. Oni invalidi, ki so dejansko potrebni zdravljenja v teh topli-

cah naj pošljejo čimprej svoje prošnje invalidskemu odseku oddelka za socialno politiko in Ljubljani. Prošnje morajo biti opremljene z zdravniškim spričevalom (oziroma potrdilom; okrajnega ali okrožnega zdravnika kjer se potrjuje, da je prosilec res potreben zdravljenja v Dol. Toplicah, ter da je bolezen dejansko v vzročni zvezi z njegovo invaliditeto. Prošenj, ki ne bodo v tem smislu opremljene, se ne more vpoštevati. Poleg zdravljenja se bo nudila bolnikom-invalidom tudi brezplačna oskrba v invalidskem domu v Toplicah. Neposredno po prihodu v Toplice bo vsakega bolnika preiskal še zdravnik kopaljšča, kateri bo določil dobo zdravljenja.

Zanimiv proces v Beogradu. V sredo, 7. t. m. se je začel v Beogradu dolgo pričakovani proces proti francoskemu oficirju Carlieru, morilcu švicarskega trgovca Isellija. Proces bo trajal dalje časa; med občinstvom vlada veliko zanimanje za njegov potek, pa je radi tega bil pravi naval na vstopnice k razpravi. Sodišče pa je razdelilo samo omejeno število in sicer 150 vstopnic med odvjetnike in novinarje. Državni pravdnik toži Carliera za zločin umora in zastrupljenja. V obtožnici pa nima nikakih nepobitnih dokazov ali priznanj, ampak samo indicije. Carlier še vedno vztraja na svoji prvotni izpovedbi, da je namreč Isellija umorila nekaj tajinstvena oseba, skrita v njeni sobi.

Potovanje beograjskih in novosadskih trgovcev. — Beograjski in novosadski trgovci, kakih sto po številu, so se dogovorili glede skupnega potovanja po Dalmaciji in Italiji, da proučijo trgovinske in gospodarske razmere. Obiskali bodo vse važnejše kraje Italije in za potovanje so dovršene že vse priprave. Potovanje bo trajalo približno mesec dni.

Zopet nove poplave. Vsled trajnega deževja so silno narastle reke v Dalmaciji. Tako je poplavila Vrba mnogo vasi ter napravila škode za več milijonov dinarjev. Nevarnost poplave preti tudi Hercegovini; po lepem vremenu, ki je vladalo zadnje dni, so začele razsajati zopet nevihte z nalivi in točo, ki je v mnogih krajih uničila vinograde, sadno drevje in nasade tobaka.

Sleparije bosanskega pustolovca v Nemčiji. Te dni je bil Nemčiji v Dresdenu aretiran bosanski pustolovec Branko Šimič. Nemška policija se je obrnila na naše notranje ministrstvo za natančnejše podatke o njem in odkrilo se je, da so v Dresdenu v osebni Šimiča našli že dolgo iskanega ptička-pustolovca Ljubomira Nikšiča, ki je izvedel celo vrsto najzdravnejših sleparij. Slepariti je začel leta 1916 v Sarajevu, kjer mu je njegova inteligenca in prikupna zunanost pomagala, da je občeval v najvišjih krogih. Predstavljal se je kot odposlanec Jugoslovanskega komiteja in posrečilo se mu je izvariti večje svote od sarajevskih nacionalistov. Osleparil je neko vdovo za celo premoženje, potem pa je pobegnil v Novi Sad, kjer se je zapletel v razna pustolovstva. Ko so mu postala ta prevroča, je po preobratu pobegnil v Nemčijo, od tu pa v Francijo. Pred francosko policijo je zbežal zopet v Nemčijo, kjer je začel slepariti Ruse. Nekaj časa se je predstavljal za ruskega kneza, pozneje za člana protiboljševiškega komiteja, ko so ga pa v Dresdenu aretirali, pa je izjavil, da je vodja komunistične stranke v Jugoslaviji. Za svoje sleparije bo obsedel kazen najprej v Nemčiji, nato pa bo izročen našim oblastem.

Grozodejstva Beograjske policije. Ko je v beograjski bolnišnici umrla mlada delavka Ljubica Ljubičić na posledicah mučenja in pretepanja v beograjskih policijskih zaporih in ko so svetu tako ponovno prišle v spomin raznovrstne grozovitosti iz policijskega krvniškega gnezda, je policija dala nekaj službenih izjav, ki so višek laži in cinizma. Ubila delavka Ljubica se v bolnišnici sploh ni zavedla in policija je v svoji izjavi trdila, da je umrla na gripo. Ta čudna »gripa« je na žrtvi povzročila izbito oko ter poleg razbite lobanje še vse polno ran in oteklin po telesu. Policija pa le trdi, da je bila »gripa«, ker se žrtev v zaporu nikomur ni pritožila, da bi jo kedo tepel in ker tudi v bolnici vsled nezavesti ni govorila. — Taka »gripa« pa v beograjskih policijskih zaporih močno razsaja. Beograjske »Novosti« opozarjajo, da se je na drugi dan pravoslavne Velike noči slišalo iz zaporov na ulico vpitje neke žene, drugi dan so na dvorišču zopet policiji pretepalí nekega možkega, na večer so pa iz ječe nekega mrliča vozili v mrtvašnico. Na razna vprašanja je policija odgovorila, da se bo o tem že — uradno poročalo. — Gotovo zopet »gripa«.

Strahotne razmere v Domu za dojenčke v Beogradu. Za socialne ustanove in sploh za vse, ki so revni in trpijo, se pri nas ne najde denarja pri velikem razkošju, s katerim se obdajajo naši oblastniki. Obstoječe socialne in dobrodelnostne institucije se zanemarjajo, nove se ne ustanovljajo in še to, kar privatna inicijativa postavi, se od strani vlade ovira in razbije. Značilen primer za to nam daje poročilo Materinskega udruženja povodom občnega zbora v Beogradu dne 4. t. m. Iz poročila je razvidno žalostno dejstvo, da v naši državi, kjer se toliko troši na razkošje in za reprezentanco, ravno za sirote ni denarja. Udruženje je začelo graditi nov dom za dojenčke, za katerega je doslej izdalo tri milijone dinarjev. Za izvršitev doma je potrebno še pol milijona dinarjev, a teh Udruženje nima in tako stoji nedograjeni novi dom brez koristi, vanj zabiti kapital je mrtev, ubogi dojenčki pa hirajo in umirajo v starem Domu, ki že razpada in se popolnoma ne zruši le iz usmiljenja do nedolžne dece, kakor je pretresljivo rekel zdravnik v domu — dr. Dušan Borič. V treh malih oddelkih je namrečšenih nad 30 otrok in v posteljicah ležita po dva skupaj. Zaradi pomanjkanja prostora morajo biti skupaj bolni in zdravi otroci. Poročevalka Šimičeva je naglasila, da so zasebni krogi storili za domo svojo dolžnost, nikakor pa ne merodajni činitelji, dasi je reševanje dece, pač v prvi vrsti na korist državi. — Lani je

imelo M. U. 1,943.000 D dohodkov in 1,843.000 D stroškov.

3 leta po nedolžnem v zaporu. V zaporih v Brodu se nahaja že tri leta Mustafa Dubojčić, ki je obtožen radi veleizdaje, pa je bil že trikrat pred sodiščem oproščen. Kot mladenič se je potikal po svetu kot mornar. Začetek svetovne vojne ga je zatekel v Bos. Brodu, kjer so ga vzeli k vojakom kot bolničarja. V Brodu se je tudi oženil z krasotico, za katero so zamanj vzdihovali mnogobrojni njeni častilci, ki so sedaj prisegli Doboječiču krvavo maščevanje. Po preobratu se je zbal njihovega maščevanja ter pobegnil na Madžarsko. Madžari so ga vtaknili v takozvano »hrvatsko legijo« v Zalaegerskem taboru. Ko je spoznal pravi namen te legije, je v smrtni nevarnosti pobegnil iz tabora in posrečilo se mu je dospeti preko meje v Mursko Soboto. Od tu se je vrnil v Brod, kjer so ga namestili pri policiji z nalogo, da pazi in lovi madžarske špijone, ker jih je mnogo osebno poznal ter mu je bil tudi poznan madžarski špijonski sistem. Na tem mestu je deloval z velikim uspehom, dokler ga njegovi sovražniki niso očrnilli pri policiji, češ, da je Doboječič sam madžarski špijon. Takoj so ga zaprli in čakal je dve leti na razpravo, ki ga je oprostila. — Višji državni pravdnik v Sarajevu ni bil z razsodbo zadovoljen in proti Doboječiču se je vršila še dvakrat sodna razprava, ki ga je vsikdar spoznala za nedolžnega. Državni pravdnik pa še vedno zahteva njegov glavo ter vlaga pritožbo, da Doboječič še nadalje sedi po nedolžnem v zaporu ter čaka nadaljnjih razprav.

Francé Sterlé: Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih. Kulturnozgodovinski poskus. To delo, ki ga je Nova založba v Ljubljani ravnokar izdala, je slovenska javnost že dolgo potrebovala. V njem opisuje konservator dr. Stelc razvoj umetnosti (stavbarstva, kiparstva in slikarstva) na Slovenskem od najstarejših časov do današnjega dne. Pisatelj je dobro razumel potrebe modernega čitatelja, ko se je odločil, da ne poda zgolj statističke umetnostnega dela na Slovenskem, marveč da opiše duha našega umetnostnega ustvarjanja v lesni zvezi z ostalimi kulturnimi dogodki doma in v tujini, ki so sodoločevali v našem duševnem življenju. A čeprav je bil glavni namen knjige, da zariše jasno črto umetnostnega razvoja med Slovenci, je pisatelj vendar tudi navel najvažnejše umetnostne spomenike in najbolj odločilne umetniške osebnosti, tako da delo dejanski predstavlja prvo slovensko umetnostno zgodovino. Besedo knjige pojasnjuje velika množica slik v tekstu in na prilogah, spričo katerih se cena knjige (60 D) mora označiti kot zelo nizka.

Štajerske novice.

Gospod župnik Anton Srabočan umrl. Iz Pišec pri Brežicah smo prejeli to žalostno brzojavko: Gospod župnik v pokoju Anton Srabočan je umrl dne 7. maja. Pogreb v petek ob 10. uri dopoldne. Rajni gospod se je rodil 29. decembra 1870 na Ostrožnem pri Celju. Pred vstopom v bogoslovje je moral k vojakom. Po končani vojaški službi je stopil v mariborsko bogoslovje in bil posvečen 25. 7. 1896. Kot kaplan je služboval v Ljutomeru, kjer je bil tudi dalje časa provizor. Iz Ljutomera je prišel kot vikar in od tamkaj pa za župnika v Pišec. V Pišecah je na občno zadovoljnost župljanov župnikoval precej let. Dalje časa je bolehal na srčni hibi in baš ta bolezen ga je prisilila, da je stopil pred dobrim eno in pol letom v pokoj. Kot penzionist se je naselil v svoji lastni hiši v Pišecah. Blagopokojni je bil vzoren ter goreč duhovnik, šaljivo dobrosrčne narave in izvanredno gostoljuben. Pri njem sta gospodinjili dve sestri in mati. Rajni bo ostal v trajno dobrem spominu Ljutomerčanom ter Konjičanom in obojiti še Pišecanom. Njegovi duhovni solovariši ter drugi znanci so bodo hvaležno spominjali nanj, ki je imel za vsakega prijazno besedo in vedno odprto srce in roko. Blaga duhovniška duša, počivaj v miru!

Okrajno glavarstvo v Mariboru bo moralo napraviti red. Iz St. Ilja v Slov. goricah poročajo: Meseca aprila 1924 je dala posestnica Marija Polak svoje posestvo z gospodarskim poslopjem ter javno tehnično v najem pri zgradbi nove ceste nastavljenemu N. Gleisu za letnih 80 tisoč kron. Gleis je dal tehnično takoj v podnajem za 30 tisoč kron na leto. Podnajemnik-gostilničar zahteva od vsakih 100 kg 1 D. Ljudem, ki so prisiljeni, da uporabljajo to tehnično, se dozdeva ta tarif previsok. Javne tehnične pri Gor. Sv. Kungoti, na Pesnici, Lajteršpergu in v Mariboru zahtevajo od 100 kg samo 1 K. Zakaj bi bila šentiljska tehnična glede tarifa izjema? Mariborsko okrajno glavarstvo bo maralo napraviti v tej zadevi red.

Priklopitev enega dela cmureške župnije k Sv. Ani v Slov. goricah. Od Sv. Ane v Slov. goricah poročajo: Pri razdelitve cmureške župnije, ki je segala celo v Jugoslavijo, je pripadla občina Lokavec k Sv. Ani. V nedeljo 4. t. m. so Lokovčani prišli v slovesni procesiji v novo jim dodeljeno župnijsko cerkev. Gospod župnik od Sv. Ane je šel novim župljanom z godbo naproti do Sirkovega križa na Ščavnici. Župnik je Lokovčane slovesno pozdravil in nato so korakali med sviranjem godbe v župno cerkev.

Tretji red sv. Franciška. V petek, dne 16. maja t. l. bo mesečni shod skupščine duhovnikov ob 5. uri zvečer.

Vsak zločin bi radi naprtili policajdemokratski listi klerikalcem. Kakor znano, je »Tabor« radi onega zločina na Kamenšaku pri Ljutomeru na nečuvnen način oblatil z neosnovanimi podtikanji SLS in celo ljutomersko okolico. V našo notico pod zgorajnim naslovom, v kateri smo branili čast ter poštenje SLS in krščansko zavednih Ljutomerčanov, se je vrnil tudi

napad na šefurednika »Tabora« Špindlerja. Kar je bilo v notici za osebo g. Špindlerja žaljivega, prekličemo ter obžalujemo.

Samoumor. Iz Slov. Bistrice smo prejeli poročilo, da se je tamkaj ustrelil v noči od srede na četrtek orožnik Ferdo Gorjanc. Vzrok samoumora je neznan. Rajni je bil blagomirnega značaja ter priljubljen in se vsi, ki so ga poznali, čudijo, kako je mogel sam prerezati nit življenja.

Iz Prekmurja.

V Melincih so pretekli teden potegnili iz Mure truplo močnega, okrog 30 let starega moškega. Sodnijska komisija je ugotovila, da tu ne gre za nikak uboj, temveč, da se je utopil neznan mrlič ali iz samomorilnega namena ali pa po nesreči.

Toča je zadnje dni aprila poiskala gornji in srednji del Prekmurja ter naredila ogromno škodo.

Carinska konferenca se je vršila v Murski Soboti v hotelu »Slon« dne 5. t. m.

Dramatični odsek v Dolnji Lendavi priredi v nedeljo 12. t. m. v veliki dvorani hotela »Krone« igro »Na dan sodbe«, dramo v treh dejanjih. S to igro bo zaključena ta sezona. Omeniti moramo neumorno delavnost režiserja učitelja Birse, pod katerega energičnim vodstvom se vrši zopet ta igra in sicer kot triindvajseta, odkar je on v Dol. Lendavi.

V Puconcih priredi dne 18. t. m. evangeljsko pevsko društvo veliko veselico, na kateri bo imel govor evangeljski župnik Adam Lutar.

Rjavi hrošči grozijo v Prekmurju uničiti mlado list je in cvetje na sadnem drevju. Okrajno glavarstvo je izdalo 1. majnika pismen ferman občinam, naj se spravijo nad pokončevanje teh škodljivcev. Ferman pa je pisan, odnosno tako slabo razmnožen, da ga nikdo ne more razčistiti. Nismo pa še videli kmetijskega potovalnega učitelja, da bi sam šel med ljudstvo in jih opozoril na veliko nevarnost, niti šole niso storile dosedaj od višje oblasti jim v tem oziru dane naloge. V Ljub. Eshaeziji »ima vremena«.

Razmejitvena komisija med Madžarsko in našo državo obišče koncem tega meseca Prekmurje, da si na licu mesta ogleda izvršeno delo tehničnega oddelka te komisije.

Kolonisti, bivši dobrovoljci iz Bosne so prišli na veleposestvo Esterhazija v Dol. Lendavo, kjer se jim da zemlja. Madžarom-domačinom, ki so imeli dosedaj zemljo v najemu, je minister odgovoril, da se naj odselijo v Makedonijo, kjer jim da zemlje, koliko hočejo. Med Madžari vlada vsled tega velika nevolja.

KARO-čevlji
MARIBOR, Koroška c. 19.

Iz Maribora.

V nedeljo, 11. t. m. ob 5. uri popoldne posetite v telovadnici č. šolskih sester orlovsko naraščajsko akademijo.

Orlovska naraščajška akademija bo v nedeljo, dne 11. t. m. ob petih popoldne v telovadnici č. šolskih sester gotovo nekaj svojevrstnega. Spored je tako pester in mikaven, da bodo prišli celo izbirneži na svoj račun. Zato upravičeno pričakujemo, da ne bodo ne lepo vreme ne druge zapreke odvrnile staršev in prijateljev orlovstva od udeležbe. Predvsem starši naj ne pozabijo priti pogledat in se prepričat, da smejo z mirno vestjo zaupati svoje najdražje orlovstvu. Vstopnice od 2 do 8 dinarjev se dobe v prodajalni Tiskarne sv. Cirila in v nedeljo eno uro pred prireditvijo pri blagajni. S posebnimi vabili ni bil nihče vabljen, za to je vsakdo dobrodošel.

Zborovanje Jugoslovanske strokovne zveze se vrši v nedeljo, 11. t. m. točno ob 9. uri dopoldne v dvorani v Lekarniški ulici 6. Na dnevnem redu je poročilo o pomenu praznovanja 30 letnice kršč. soc. delavskega gibanja, ki se bo vršilo 1. junija t. l. v Ljubljani. Vso zavedno delavstvo se vabi, da se istega polnoštevilno udeleži.

Posmrtni sklad JSZ. Umrla je članica Doberšek Ivana, zatorej opozarja vse ostale člane, da odplačajo enkratni prispevek 5 D.

Veliki župan mariborske oblasti dr. Ploj odpotuje zopet k reparacijski komisiji v Pariz in ne bo sprejemal strank od 10. do 24. t. m.

O izletu mariborskih bogoslovcev na Smolnik pri Rušah nam poroča spoštovano častiti rodoljub g. Luka Hleb tole: V spremstvu gospodov profesorjev so nas obiskali na Smolniku 7. t. m. gg. bogoslovci iz Maribora. Ob tej priliki je bila v smolniški cerkvi slovesna služba božja, pri kateri so ganljivo lepo peli bogoslovci. Pri prosti zabavi so izvajali bogoslovci-Orli proste vaje, ki so navdušile za orlovstvo vso zbrano občinstvo iz Pohorja. Teško je bilo slovo nas Smolničanov od mladih gospodov bogoslovcev in profesorjev. Ta izlet bogoslovcev ostane Smolničanom v častnem spominu. Bog živil!

Romanje k Devici Mariji v Puščavo. Krščanska ženska zveza opozarja vse članice in one, ki so namenjeni, se udeležiti romanja, da odhaja vlak iz glavnega kolodvora pet minut po 5. uri zjutraj. Udeleženci naj se zbero vsaj pol ure pred odhodom na kolodvoru, da si

zamorejo pravočasno preskrbeti vozne listke. Pripomni se pa, da se lahko vstopi tudi na koroškem kolodvoru.

Narodno gledališče. Danes 9. maja koncert citraškega kluba. Jutri, 10. maja »Čardaška kneginja«. Ab. D.

Tombola v prid otroške bolnice je preložena na nedeljo, dne 11. maja. Preostalo je še nekaj tombolnih kart ki se dobe v trgovini g. Zlate Brišnik v Slovenski ulici in v trafikah na Aleksandrovi cesti, Gosposki ulici, Glavnem trgu in Koroški cesti.

Zahvala. Za tombolo v prid otroški bolnici so naknadno darovali: Tovarna mila Zlatorog zaboj terpentinovnega mila, tvrdka Halbärth kožo, tvrdka Drava stol, Zvonolivarna aluminjsko posodo, tvrdki Götz in Union po 25 litrov piva in Olepševalno društvo in podjetje »Vrt« evetlice. Izrekamo vsem darovalcem prisrčno zahvalo zlasti tovarni mila za izredno lep dar. — Mariborsko slovensko žensko društvo.

Koncert slovenskega kvarteta. Dne 14. maja stopi Slov. kvartet v naši veliki kazinski dvorani prvič v javnost. Mariborčani si lahko štejemo v čast, da jih moremo prvi slišati v javnosti. Kvartetov je mnogo po svetu, dobro izurjenih in lepo donečih pa zelo malo. Izvrstna, daleč na okoli znana nemška kvarteta sta dunajski Danubius in Nebe kvartet iz Berlina. Tretji, ki bo se kmalu lahko postavil v isto vrsto z njima, pa je naš Slovenski kvartet v Ljubljani. Prepričani smo, da nam vsak to potrdi, ki jih bo slišal. Da podajajo res nekaj finega, preciznega in dovršenega, se že more sklepati iz tega, da že 4 in pol leta vadijo za svoj prvi nastop v javnosti in to niso začetniki, ampak znani ljubljanski pevci, med njimi dva operna, prvi bas pa iz bivšega Kozinovega kvarteta. Če jim mariborskim ljubiteljem krasnega petja kar najtopeje priporočamo, vemo, da jim s tem pripravimo enega najlepših pomladanskih večerov.

Nova tarifa izvoščekov. Okrajno glavarstvo v Mariboru objavlja, da je od 7. maja naprej v veljavi nova maksimalna tarifa izvoščekov v Mariboru. Poedine postavke so nekoliko zvišane.

Akcijski odbor v pomoč ponesrečenemu stražniku Kralj Lovrencu naznanja slavnemu občinstvu, da je tozadevna akcija doprinesla 13.411 D 75 p. Od tega se je potom odbora ponesrečencu nabavilo umetno nogarstvo za 3568 D. Njegovim trem mladoletnim otrokom se je ožilo v tukajšnjo hranilnico znesek 3000 D, tako, da zamore vsak posameznik dvigniti svoj delež 1000 D z orestimi vred komaj v 21. letu svoje starosti. Njegovi soprogi, se je izročilo takoj po prireditvi družabnega večera znesek 200 D. Njemu samemu pa se je izročilo za osebne in družinske potrebe ter za nabavo protezne rezerve; 2.500 D, 2.1000 D in dne 4. maja t. l. pa v višini 5143 D 75 p. Končno se naznanja, da se je tozadevni odbor s 4. majem razpusil.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU.

Divji lovec. Spisal Fr. S. Finžgar. Uprizoritev 6. maja 1924. Gostoval g. A. Danilo, igralec in režiser Narodnega gledališča v Ljubljani; za sprejem v gledališče igrala gđc. Ježek in g. Pernat. — Predstava ni pokazala nobenih pomembnejših izboljšanj. Gospoda A. Danilo gotovo spoštujemo in cenimo kot slovenskega igralskega starostu in kot moža, ki ima za slovensko gledališko umetnost zasluge; tudi kot umetnika-igralca ga priznavamo. Vendar v svojem mariborskem gostovanju je stopil na oder, kakor da se mu v Mariboru pač ne izplača potruditi in da so Mariborčani z vsem zadovoljni, saj so napram gledališki umetnosti sila prizanesljivi in potrpežljivi. Danilov rihtar Zavrtnik, zelo značilna postava »Divjega lovca«, je izginil nekam iz celotne igre, kakor da je v nji najbolj postranska in nepomembna oseba. Le v tretjem dejanju se je v prizoru z Majdo in Janezom nekoliko zavedel Zavrtnikove svojstvenosti. Res škoda, da se g. Danilu ni hotelu postaviti na mariborskem odru moža, ki mu je z lahkoto kos. O njegovem tradicionalnem vidnem prisuškovanju šepetalca, ni izgubljati besed. — Nastop gđc. Ježkove in gosp. Pirnata je, umevno, začetniški. Po tem, kar sta tokrat pokazala, ju še ne bi mogli priporočati za sprejem v mariborsko gledališče, ako je vodstu kaj do našega mnenja. Videti bi ju hoteli še v drugih vlogah. Gđc. Ježkovi je za dobro izražanje zelo napoten njen skrhani glas, ki bi ga morala dokaj šolati. Pri značenju Majde in Janeza, oba nova predstavitelja nista prišla veliko preko običajnih splošnosti, dasi je g. Pirnat v dobrem kajkratni prednjačil gđc. Ježkovi. Tako nam ta predstava »Divjega lovca« in nudila razveseljivega lica in nam je žal, da je ne moremo videti v zasedbi, kjer bi dobil Grozdek g. Bratine vsaj doramske sovrsnikne. — Josta.

Poročilo o E. Kálmánovi »Čardaški kneginji« v mariborskem narodnem gledališču objavimo prihodnjič.

Dušica.

Rčman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

(Dalje.)

Vse so izpraznili in vsebino pometali na tla. Pa v pisalni mizi ni bilo druga ko gospodarski računi in zapiski, par brezpomembnih pisem in osnutki govorov za narodni konvent. V kovčegu pa nekaj perila in obleke in drugih reči, ki jih človek potrebuje, če za mesec dni odpotuje z doma.

Merlin je med preiskavo košato sedel v usnjatem naslonjaču in bobnal s prsti po mizi. Prav nič ni zakrival svojega razočaranja. Njegove majhne bodeče oči so potovale od časa do časa k Julietti kot bi pri njej iskale pomoči.

Razumela ga je.

In drzno, pretkano igro je začela. Zdaj v ta zdaj v oni kot je namignila Merlinu in njegovim ljudem in iskali so, preobračali stole, praznili omare in omarice — zaman.

Déroulède je videl njene poglede. Razumel jih je po svoje. Rešiti ga je hotela — Tako je sodil. In čutil se je, s kako dovršenostjo da igra svojo vlogo. Globoko hvaležen ji je bil.

Merlina pa je grabila jeza. Dobro je vedel, da Déroulède ni človek, ki bi se ga dalo obsoditi kakor druge osumljence, zgolj vsled brezimne ovadbe.

(Dalje prihodnjič).

Spomnite se pri posebnih prilikah Prostovoljne požarne brambe in nje rešilnega oddelka v Mariboru z darovi za novi rešilni avto.

Smrekove in hojeve hlode vsako količino kupi stavbenik Ubald Nassimbeni, Maribor, Vrtna ulica 12. Tam se prevzame tudi vsaka množina lesa za rezanje (žaganje). 269 10—1

Osebni avto, znamka Adler, 15 PS, 4 cilindri, 4 sedeže izvrstno ohranjen z novimi obroči, z rezervnim kolesom se proda za 30.000 din. pri V. Weiss, Maribor, Trg svobode 1. 286

kaučuk pete in kaučuk podplate

nosijo деца in odrasli, ker so ti trajni, ceni in se ugodno nosijo.

Cepano, žagano in okroglo kolje, tudi na vagone, prodaja poceni Franjo Gnilšek v Mariboru, Razlagova ulica št. 25. 274 5—1

Kupujem in prodajam: koruzo, oves, fižol, zdrav in prebrani jedilni krompir, bukova in gabrova drva za gorivo, vse prvovrstno blago. Izvolite mi ponuditi, odnosno od mene zahtevati ponudbe in cene. Kupujem samo iz prve roke, a prodajam po najsolidnejših cenah. Imam vedno nekaj vagonov na razpolago za točno opremo. Hinko Glocke, Zagreb, Petrova ulica 7. Tel. 23-79. 254

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—I. 107

Humoristično-satirični list »Metla«, ki bode začel v maju t. l. v Krškem vsako soboto izhajati, bo spravil vsakega v smeh in dobro voljo. Toda preden se na »Metlo« naročite, je potrebno, da si kupite zelo močne pasove in da se z njimi prav dobro prepašete, da se vam pri čitanju zaradi prevelikega smeha kaka nesreča ne bode zgodila. — Ta »Metla« ne bode iz sirka, oziroma iz konjskih repov in griv, ampak iz prav močnih brezovih vej, s katero se bode brez usmiljenja pometalo. — Naročila na »Metlo«, kakor tudi eventualna naročnina (polletno 260 K, četrtletno 150 K), se pošilja za sedaj na tačasni naslov izdajatelja: Zlatko Planinc, Bolnica usmiljenih bratov, p. Novomesto, Kranjsko. 284 3—1

VELIKA RAZPRODAJA!

Za znižanje zaloge se bode

manufakturno blago

Samo prvovrstno blago!

globoko pod nakupno ceno prodajalo, dokler bo na razpolago.

Največja izbira!

Aleksandrova cesta 9

MARIBOR

Aleksandrova cesta 9

287 6—1

ALOJZ HOBACHER

PRIMITE

In izkoristite ugodno priliko, kadar greste v Celje in nakupite si v veletrgovini R. STERMECKI, Celje

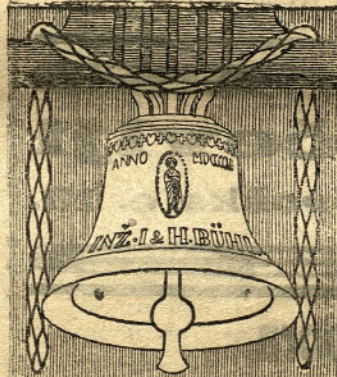
SUKNA

in kamgarna za moške, volne za ženske obleke, platna cefira, hlačvine in druge manufakturne robe. Zaloga velilkanska. Cene čudovito nizke ter si radi tega ogromno denarja prihranite.

Trgovci engros cene! Cenik zastoj!

Prva livarna zvonov v Mariboru,

ki je v popolnem obratu.

INZ. I. & H. BÜHL MARIBOR
Motherjeva ulica 15.

Ustanovljeno od Joh. Denzel
okoli leta 1800.

Najboljši material.

Najnižje cene!

Dosedaj po vojni nad 100.000
kg izdelovanih.

Mnogo priznanj!

Obiščite novo tovarno v
Melju, Motherjeva ulica št. 15
in prepričate se o kakovosti
naših izdelkov!

CUNJE

krojaške, suknjene in platne odpadke, staro železje, kovano in vlitno, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaskimi odpadki in vlitino.

VOLTA

DOMAČA
ŽARNICA

TOVARNA
VOLTA P. D.
MARIBOR

Spominjajte se Dijaške večerje!

Stara pesem

izkopana iz tritisočletnega groba egiptovskega kralja.

Opeko kdor dobro hoče dobiti,
ta v Račju jo mora zdaj naročiti.
Streho trpežno kdor hoče napraviti,
opeko iz Račja mora nabaviti.
Denar si prihrani, srečo privabi,
blago Opekarni v Račju kdor rabi.
To pesmico danes vsak mora znati,
to šolarčku skrbna pravi že mati.

Denar naložite

najboljše

najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in **10%**

oziroma po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršajo vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu, izplača vsake vloge na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.